

**Documentatie
CBS Vakantieonderzoek (CVO2025)**

Bronvermelding

Publicatie van uitkomsten geschiedt door de onderzoeksinstituting of de opdrachtgever op eigen titel. Verwijzing naar het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) betreft uitsluitend het gebruik van de niet-openbare microdata. Deze microdata zijn onder [bepaalde voorwaarden](#) voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk. Dat wordt als volgt geformuleerd:

“Resultaten [gedeeltelijk] gebaseerd op eigen berekeningen [*naam onderzoeksinstituting, c.q. opdrachtgever*] op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende CBS Vakantieonderzoek.”

Engelse versie

“Results based on calculations by [*name of research institution or commissioning party*] using non-public microdata from Statistics Netherlands.”

Under [certain conditions](#), these microdata are accessible for statistical and scientific research.

Beschikbare bestanden:

CVOdagtochten2025V1; CVOreizen2025V1 en CVOpersonen2025V1

De gebruiker dient rekening te houden met het volgende:

- Voor de persoonskenmerken en/of achtergronden dient u de beschikbare bestanden te raadplegen. Deze staan bij [Zelf onderzoek doen](#) in de catalogus onder het thema [Bevolking](#). Voor het aanvragen van deze bestanden geldt de gebruikelijke procedure.
 - Zie [Onderzoeksomschrijvingen](#) voor meer informatie over alle onderzoeken.
-

Inhoudsopgave

Bronvermelding.....	2
Beschikbare bestanden:	3
1. Inleiding.....	5
2. Toelichting op de inhoud van de bestanden	6
Beschrijving	6
3. Toelichting op variabelen.....	9
RINPERSOONS en RINPERSOON.....	9
Voorkomende waarden van de variabelen	9

1. Inleiding

Het team Microdata Services van het CBS stelt, onder [bepaalde voorwaarden](#), niet-openbare microdata (geanonimiseerde data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau) toegankelijk voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Dit rapport beschrijft de inhoud en structuur van “CBS Vakantieonderzoek (CVO)”.

Hoofdstuk 2 beschrijft in het algemeen de microdatabestanden zoals populatieafbakening, methodologische bijzonderheden, kwaliteit en herkomst van de gegevens.

In hoofdstuk 3 wordt de bestandsindeling gegeven en worden voor de categoriale variabelen alle mogelijke scores en hun betekenis opgesomd.

De volgende bijlagen zijn beschikbaar voor de onderzoekers in de beveiligde microdata omgeving:

- variabelenwaardenCVO2025.

2. Toelichting op de inhoud van de bestanden

Beschrijving

Het doel van CBS Vakantieonderzoek (CVO) is het verschaffen van informatie over vakanties en dagtochten in binnen- en buitenland van inwoners van Nederland van 15 jaar en ouder die woonachtig zijn in particuliere huishoudens.

Het CBS verzamelt al sinds 1969 jaarlijks informatie over de vakanties van Nederlanders, aanvankelijk via enquêtes waarin ook andere onderwerpen waren opgenomen. Vanaf 1992 worden de vakanties in een aparte enquête onderzocht, het Continu Vakantie Onderzoek. De gegevens hiervoor werden verzameld door een extern onderzoeksbureau gespecialiseerd in toerisme, het NBTC-NIPO. Dit was een samenwerking tussen NBTC Holland Marketing en TNS-NIPO (het huidige Kantar). In 2021 werd NBTC-NIPO opgeheven, vanaf dan voert het CBS het gehele onderzoek zelf uit via het CBS Vakantieonderzoek (CVO). De doelpopulatie van het CVO omvat personen die op 1 januari van het betreffende verslagjaar een minimale leeftijd van 15 jaar hebben bereikt en die staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). De doelpopulatie bestaat daarmee uit personen die woonachtig zijn in particuliere huishoudens. Personen die in inrichtingen, instellingen of tehuizen wonen (de institutionele bevolking) zijn niet in het onderzoek meegenomen.

Binnen het CVO wordt onderscheid gemaakt tussen reizen met en zonder overnachting. Reizen met overnachting worden onderverdeeld in vakanties, familiebezoeken, zakenreizen en overige reizen met een persoonlijke reden. Alleen reizen die eindigen in de referentieperiode (d.i. een kalenderjaar) worden tot het betreffende onderzoeksjaar gerekend. Reizen zonder overnachting, ofwel dagtochten, worden onderverdeeld in recreatieve en zakelijke dagtochten. Informatie over dagtochten binnen Nederland wordt 1 keer per 3 jaar verzameld, met als startjaar 2021.

Het CVO is een panelonderzoek. Dit betekent dat personen in de steekproef gedurende een langere periode kunnen deelnemen. Voor CVO is dit maximaal 4 jaar. Personen die deelnemen aan het CVO worden opgenomen in het CVO-panel. Zij worden na afloop van elk kwartaal benaderd om een vragenlijst in te vullen over hun vakanties en dagtochten in het afgelopen kwartaal. Elk jaar wordt hen vier keer gevraagd om een vragenlijst in te vullen. De cijfers van het CVO zijn gebaseerd op de informatie van personen die alle vier de vragenlijsten over een jaar hebben ingevuld.

Elke jaar vallen er deelnemers af. Sommige panelleden besluiten dat zij de vragenlijst niet meer willen invullen (non-respons), anderen zijn vier jaar panellid geweest. Door deze uitval moeten er elk jaar nieuwe panelleden worden geworven. Dit gebeurt door middel van een aanvullende steekproef.

Personen die in deze steekproef zitten, worden bij de eerste benadering voor peiling 1 aangeschreven via een brief. Personen die al aan het panel deelnamen, worden aangeschreven via een e-mail, behalve als zij in de vragenlijst geen e-mailadres hebben ingevuld.

CVO panelleden worden in januari, april, juli en oktober benaderd met de vraag om informatie te verstrekken over hun vakantie(s) in de voorgaande drie maanden. Wanneer respondenten aangeven dat zij gedurende het gehele jaar niet op vakantie zijn geweest, wordt naar de reden hiervan gevraagd. De CVO-vragenlijst kan online worden ingevuld via PC of laptop, smartphone of tablet. Wanneer er geen respons wordt ontvangen, wordt steeds na drie weken een rappel verzonden, met een maximum van drie rappels.

De kwaliteit van de cijfers van het CVO wordt op verschillende manieren bewaakt:

1. De vragenlijst bevat routing om er voor te zorgen dat mensen zo veel mogelijk alleen vragen hoeven in te vullen die op hen van toepassing zijn.
2. De vragenlijst bevat controlevragen, die worden gesteld wanneer de indruk bestaat dat (combinaties van) antwoorden onlogisch of onwaarschijnlijk is.
3. Veel vragen in de vragenlijst kunnen niet worden overgeslagen, antwoorden is vereist.
4. Er zijn criteria opgesteld op basis waarvan de antwoorden van een respondent worden verwijderd. Enerzijds wanneer de antwoorden een situatie beschrijven die tegelijkertijd uitzonderlijk is en de onderzoeksresultaten substantieel beïnvloedt (zogenaamde uitbijters of outliers).
5. Onwaarschijnlijke en onmogelijke combinaties van antwoorden worden indien mogelijk gecorrigeerd (bijv. wanneer iemand invult dat hij of zij op de fiets naar Australië ging of zonder kosten met het vliegtuig reisde) of, wanneer dit niet mogelijk is, geïmputeerd. Hetzelfde geldt voor ontbrekende waarden.

Voor het CVO wordt een weging toegepast. Dit wordt gedaan om te corrigeren voor verschillen in de samenstelling van de netto steekproef en de doelpopulatie (d.i. inwoners van Nederland in particuliere huishoudens). Het gaat dan om de samenstelling met betrekking tot achtergrondkenmerken, zoals leeftijd en geslacht. Als bijvoorbeeld de verhouding mannen en vrouwen tussen steekproef en doelpopulatie verschilt, wordt dit gecorrigeerd. Zo zorgt de weging ervoor dat de cijfers van het CVO het vakantiegedrag van inwoners van Nederland goed weergeven en daarmee zo representatief mogelijk zijn. Er wordt gewogen naar de sociaal-demografische kenmerken leeftijd, geslacht, migratieachtergrond, inkomen, stedelijkheid en plaats in het huishouden.

Een steekproefonderzoek, zoals het CVO, levert geen exacte uitkomst op, maar een zo goed mogelijke benadering daarvan. Dat komt doordat in de steekproef slechts een deel van de bevolking is opgenomen en deze mensen nooit een perfecte weerspiegeling zijn van die bevolking. De weging kan dit deels opvangen, maar nooit helemaal omdat aan een onderzoek nooit de gehele bevolking meedoet. Dit betekent dat de cijfers nooit honderd procent betrouwbaar zijn, maar altijd een schatting blijven. Bij het analyseren van de gegevens in onderhavige bestanden is het van belang dit niet uit het oog te verliezen.

Zie ook de [korte onderzoeksbeschrijving van het CBS Vakantieonderzoek](#).

LET OP!

In 2025 is de uitvraag van de vakantie-uitgaven verbeterd. Vanaf dat jaar wordt expliciet gevraagd voor hoeveel personen men de uitgaven rapporteert. De opgegeven bedragen worden vervolgens door dit aantal gedeeld. In de jaren daarvoor werden de opgegeven bedragen gedeeld door het aantal personen in het reisgezelschap. Deze wijziging heeft in veel gevallen geleid tot hogere schattingen, maar zorgt wel voor een betere benadering van de werkelijke vakantie-uitgaven. Door deze trendbreuk zijn de cijfers voor vakantie-uitgaven vanaf 2025 niet zonder meer vergelijkbaar met die in eerdere edities.

3. Toelichting op variabelen

In deze paragraaf wordt informatie over de variabelen gegeven.

RINPERSOONS en RINPERSOON

Bronbestanden die aan het CBS geleverd worden, bevatten doorgaans als persoonsidentificator het burgerservicenummer. Het burgerservicenummer (BSN) wordt als zeer identificerend beschouwd en daarom vervangt het CBS dit nummer door een intern persoonsidentificatienummer, het betekenisloze RIN-nummer.

Een microdatabestand is voorzien van de door het CBS toegevoegde variabelen soort identificatiecode (RINPERSOONS) en identificatienummer (RIN), die samen het BSN vervangen. Records met een BSN dat is teruggevonden in het Basis Register Personen (BRP), zijn voorzien van een geldig RIN-nummer. Deze records hebben de waarde 'R' op RINPERSOONS gekregen.

De combinatie van RINPERSOONS 'R' en RINPERSOON identificeert een persoon.

Voorkomende waarden van de variabelen

Vanwege de grote hoeveelheid variabelen wordt verwezen naar bijlage variabelenwaardenCVO2025.